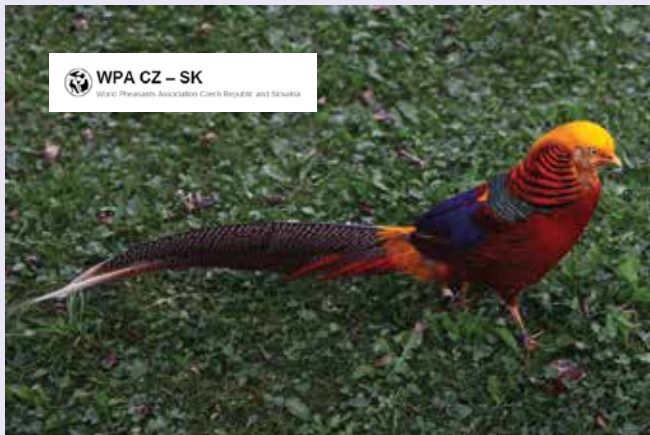

Bažant Edwardsův – *Lophura edwardsi*Bažant zlatý – *Chrysolophus pictus* – série 5000

Představení WPA CZ – SK a její projekty

Chovem bažantů se zabývám již více než padesát let a můj přístup formoval jedinečný chovatel a člověk, kterého jsem ve svém dětském věku poznal a který mne mnohému naučil. Byl jím pan chovatel Livio Zanotto, jehož jsem v jeho království mnoha druhů hrabavých v Líbeznicích měl možnost mnohokrát navštívit. Chov bažantů mne provází svým celým životem. Při různých setkáních s přáteli s obdobným zaměřením několikrát vyvstala otázka, jak se posunout někam dál a něco smysluplného pro chov hrabavých i konat. A tak jsme v roce 2012 (takže v příštím roce tomu bude již 10 let) s několika přáteli založili Česko – Slovenskou organizaci WPA CZ – SK. A rozšířili tím rodinu mezinárodní bažantí organizace WPA (World Pheasant Association), jejímiž členy v té době byly jednotlivé sekce WPA těchto zemí: Velká Británie, Francie, Německo a Rakousko. V posledních třech letech se přidalo ještě Polsko a Maďarsko.

V současném světě můžeme vidět, že díky lidské činnosti (lov, ztráta přirozeného životního prostředí, změna klimatu) se snižují ve volné přírodě počty v podstatě všech druhů zvířat. A tak chov v zajetí je jistou možností, jak některé druhy pomoci zachránit před vymřením. A popřípadě je posléze opět navracet zpět do přírody. Členství ve WPA nám umožnilo přístup k informacím, přineslo spoustu nových kontaktů, možnost zapojit se do probíhajících projektů, získat novou krev a další druhy do našich chovů.

WPA byla založena v roce 1975 a za dobu své činnosti získala mezinárodní uznání díky své práci v oblasti ochrany

ptáků řádu hrabavých (*Galliformes*), z nichž mnohé druhy jsou vážně ohroženy. Příkladem této práce jsou studie populací a jejich životního prostředí, které v mnoha případech vedly k založení národních parků a chráněných oblastí. Zároveň také ke zvýšení povědomí a vzdělání lidí o důležitosti místních druhů ptáků a ochraně jejich životního prostředí. WPA také pracuje se soukromými chovateli a zoo celého světa přes Taxon Advisory Groups a jiné internetové sítě. Tyto skupiny mají za cíl propagovat správné chovatelské techniky a vytvořit v zajetí geneticky čisté a životaschopné populace, které mohou být využity ke vzdělávání, studiu chování a jako genetická záloha pro ohrožené divoké populace.

WPA je zastřešující organizací pro pět speciálních skupin v rámci hrabavých, jedná se o následující: hoka, tetřevy, tabony, bažanty a koroptve, křepelky a frankolíny. Tyto specializované skupiny pak pracují pod společným vedením WPA a Komise pro přežití druhů (SSC) z IUCN. WPA je tak hybnou silou pro tvorbu pracovních plánů všech těchto pěti skupin, pro získávání dostupných informací o stavu, ohrožení a opatření potřebných pro ochranu druhů a zpřístupnění všech těchto informací tvůrcům záchranných plánů.

WPA významně přispělo k růstu znalostí a ochraně světových *Galliformes*. Když WPA poprvé začalo realizovat činnost, bylo málo známo o mnoha druzích *Galliformes*, a to zejména v Asii, kde se spoléhali na informace shromážděné kurátory muzeí a důstojníky indic-

ké armády, které sahají až do 90. let 19. století. O stavu 26 druhů v Číně, o tabonech v Austrálii nebo o hokách z Latinské Ameriky se nevědělo vůbec nic. Pouze ve Velké Británii a Spojených státech existovaly informace o stavu pernatých ptáků. Proto bylo třeba pracovat v zemích původu těchto ptáků, zejména v Asii. WPA zahájila a financovala řadu projektů v těchto oblastech s cílem zvýšit znalosti o druzích. Původně měly výzkumné projekty tendenci být vedeny západními vědci, přičemž WPA trvala na tom, aby asijské vědci pracovali společně s nimi na zvyšování jejich dovedností. Asijské vědci a terénní pracovníci postupně vedli stále více projektů a nyní místní vědci vedou většinu projektů probíhajících v těchto zemích. Mezinárodní sympozia byla organizována a financována prostřednictvím WPA a měla zásadní dopad na postup k využívání místních vědců. V roce 2005 evropské sekce WPA vytvořily výbor, který umožnil rozvoj konzervačních šlechtitelských činností. Evropská skupina pro ochranu šlechtění rozšířila zapojení WPA při navracení druhů do zemí jejich původu za účelem programů zachování šlechtění (např. záchranná stanice pro chov satyra černohlavého a návrat bažanta Wallichova zpět do přírody) a provádění výzkumu čistokrevnosti populací v zajetí pomocí DNA testů.

Chovatelé hrabavých byli vždy minoritní skupinou chovatelů a ani dnes není situace odlišná. V současné době čítá naše členská základna celkem 39 z toho 7 čestných členů. Pro členy pořádáme zájezdy za chovateli do zahraničí, různé přednášky, přístup k informacím, možnost dovozu nových ptáků a účastníme se výstavy EXOTA Olomouc. Pro členy jsou zajišťovány kroužky s naším logem, kde má každý člen své identifikační číslo chovatele, takže se dá snadno určit původ každého zvířete. Tyto kroužky

Bažant vietnamský – *Lophura hatinhensis*

Hybrid – bažant císařský

jsou objednávány ve dvou vlnách, aby se pokryla celá chovná sezóna a dosáhlo se optimálního počtu.

Naše sekce WPA CZ-SK se od počátku zapojila do dvou programů, které již ve WPA probíhaly. Jedná se o program bažanta zlatého serie 5000 a o program bažant Edwardsův.

Program bažanta zlatého serie 5000

Bažanta zlatého (*Chrysolophus pictus*) myslím není třeba nikomu představovat. Je to malý, velmi rozšířený a krásně zbarvený druh bažanta, který obývá pohoří centrální Číny. V zájmových chovech je společně s bažantem diamantovým (*Chrysolophus amherstiae*) a bažantem stříbrným lophura nycthemera nejčastěji chovaným bažantem. Bohužel všechny tyto druhy se potýkají s tím, že skoro celá jejich populace je hybridní. Bažanti zlatí a diamantoví jsou z jednoho rodu, přičemž slípky jsou si podobny, a tak po mnoho let docházelo k jejich křížení, takže téměř nelze najít čistokrevného jedince.

Koroptev polní – *Perdix perdix*

WPA ve spolupráci s organizací AVI-ORNIS v roce 1997 zahájila program chovu čistokrevného bažanta zlatého nazvaný SERIE 5000. Bylo dovezeno 13 čistokrevných (na základě DNA testů) kusů tří krevních linií a v roce 1999 ještě čtvrtá. Tito ptáci pocházeli z Číny, Zoo San Diego, Zoo Berlín a opět z Číny. Každá krevní linie byla

barevně označena a začaly se používat speciální kroužky označené SERIE 5000. Každý jedinec je zároveň vybaven kartou původu a je zanesen v plemenné knize. První čistokrevní bažanti byli umístěni u vybraných chovatelů v Belgii, Nizozemí a Německu. V roce 2002 dosáhl počet čistokrevných jedinců 200 kusů a bylo přistoupeno k jejich rozšíření mezi dalších 26 soukromých chovatelů. V průběhu času bylo dovezeno ještě několik krevních linií, takže v současné době se jedná celkem o devět krevních linií. Naše WPA CZ-SK se do tohoto projektu zapojila v roce 2012, kdy náš předseda Ing. Jiří Mrnka dovezl ze Skotska první dva čistokrevné páry SERIE 5000. Následně bylo dovezeno ještě několik dalších párů celkem ve čtyřech krevních liniích. Do loňského roku naši členové odchovali 240 kusů čistokrevného bažanta zlatého SERIE 5000. Pro chovatele v rámci WPA je doporučená prodejní cena za pár 60€, naše WPA CZ-SK pak doporučila prodejní cenu za pár 1 000 Kč.

VELKÝ PAPOUŠEK

DROBNÝ EXOT

MALÝ PAPOUŠEK

KANÁR

- NABÍZÍME ŠIROKÝ SORTIMENT KRMIV A SMĚSÍ
- PŘÍMÝ DOVOZCE VAJEČNÝCH MÍCHANIC QUIKO
- ŠIROKÝ SORTIMENT PLASTOVÝCH DOPLŇKŮ
(KRMÍTKA, NAPÁJEČKY, ZASOBNÍKY, ROZLIŠOVACÍ KROUŽKY)

POSÍLÁME KURÝREM PO CELE ČR
INFOLINKA:
10⁰⁰ - 16⁰⁰ (PO - PÁ) 774 347 222

WWW.FAJNZOO.CZ

Satyr Cabotův – *Tragopan caboti*Satyr obecný – *Tragopan satyra*

Program bažant Edwardsův

Je veden IUCN jako kriticky ohrožený Critically Endangered a je počítán mezi sto nejohroženějších živočišných druhů, rostlinných druhů a hub na světě.

Edwardsův bažant (*Lophura edwardsi*) obýval pouze malou lokalitu v nížinných lesích středního Vietnamu. Vždy to byl extrémně vzácný druh, ale ztráta jeho přirozeného lesního prostředí, pytláctví a odlistění jeho domoviny během války ve Vietnamu byly příčinou, že od roku 2000 nedošlo k žádnému pozorování volně žijících ptáků tohoto druhu. Z tohoto důvodu se nyní zdá pravděpodobné, že uvedený druh ve volné přírodě vyhynul. V posledních letech bylo bez úspěchu realizováno mnoho terénních průzkumů a kamerových pastí. Dosud žádný výzkumný pracovník tento druh ve volné přírodě nikdy neviděl.

Druh byl původně znám pouze ze čtyř kůží tří kohoutů a jedné slípky, které poslal misionář do pařížského muzea

v roce 1895. Pták byl pojmenován po v té době známém francouzském ornitologu Alphonsovi Milne-Edwardsovi. V roce 1923 Jean Delacour, jeden z největších odborníků na druhy bažantů, jakého kdy svět poznal, odejel do Vietnamu a přivezl 22 Edwardsových bažantů. Patnáct jich přežilo útrapy dlouhé cesty lodí zpět do Francie. Pouze tři z nich byly slepice, ale Delacourovi se podařilo úspěšně tento druh odchovat. V současné době žije na celém světě v zajetí asi tisíc kusů tohoto druhu. V roce 1994 WPA poslala čtyři páry z Velké Británie do zoo v Hanoji. O dva roky později byl v pasti objeven divoký kohout, jenž byl převezen do zoo v Hanoji, kde se podařil úspěšný odchov s jednou z britských slepic. Malá populace těchto ptáků nadále žije v zoo v Hanoji a v roce 2015 byli z EAZA (Evropská asociace zoologických zahrad) a WPA posláni další čtyři ptáci z pražské zoo, aby poskytl další krevní linie ve Vietnamu.

V 70. letech 20. století objevil prof.

Vo Quy ve středním Vietnamu další druh bažanta, který vypadal podobně jako Edwardsův, ale měl bílé ocasní peří. Někteří z těchto ptáků byli v 90. letech převezeni do hanojské zoo, kde šlechtitelský program umožňoval některé z nich poslat do Evropy. Tito ptáci dostali jméno vietnamský bažant *lophura hatinhensis*. V průběhu let bylo na základě DNA testování zjištěno, že vietnamský bažant je genetickou variací Edwardsova bažanta, která se možná vyvinula patrně z příbuzenské plemenitby. Oba tyto ptáci byli tedy oficiálně vyřazeni ze seznamu druhů bažantů. Od té doby WPA provedla podrobné vyšetřování DNA u většiny zajatých populace bažantů Edwardsových po celém světě. Byla nalezena větší genetická rozmanitost, než by se dalo očekávat od druhu, který byl v zajetí téměř sto let. Výsledky testů DNA se nyní používají k vytvoření párů s největší genetickou variabilitou a (zároveň slouží k eliminaci hybridní populace, jež vznikla v průběhu let křížením s bažantem sedlatým (*Lophura swinhoii*) plánuje se poslat některé z ptáků z těchto nových párů do Vietnamu, aby zde zahájily program na znovu vysazení do přírody.

V roce 2012 výzkum DNA týmu vedeného Alainem Hennachem (předsedou WPA France) zaznamenal, že bažant císařský (*Lophura imperialis*), který byl veden jako samostatný extrémně vzácný druh, byl vlastně přirozeně se vyskytující hybrid mezi bažantem Edwardsovým a jedním poddruhem bažanta stříbrného.

Ve Vietnamu existuje národní ochranná organizace, která se vyvinula z mnohaletého působení v Birdlife International. Provedla řadu terénních průzkumů bažanta Edwardsova včetně použití stovek kamerových pastí. Během výzkumu bylo zaznamenáno mnoho dalších extrémně vzácných druhů zvířat, ale od roku 2000 nebyly zaznamenány žádné známky přítomnosti bažanta Edwardsova

Satyr Temminckův – *Tragopan temminckii*

va v přírodě. VietNature úzce spolupracuje s WPA a EAZA na dlouhodobém akčním plánu, jehož výsledkem je návrat bažanta Edwardsova zpět do přírody. Velká oblast vhodného nížinného deštného pralesa (768 hektarů) je pronajata na příštích 30 let v přírodní rezervaci Khe Nuoc Trong, bývalé lokalitě výskytu tohoto druhu. První místo chovatelské stanice bylo vytvořeno v okrese Le Thuy v provincii Quang Binh. Plány chovných voliér navrhly WPA a EAZA. WPA darovala 20000 £ na pomoc při stavbě těchto prvních voliér. Vzhledem k tomu, že ptačí chřipka je ve Vietnamu poměrně rozšířena, bude muset existovat několik takových chovných stanic s vysokou úrovní biologické bezpečnosti. Chov bažantů pro znovu vypuštění se velmi liší od jejich chovu ve voliére a WPA má s tímto značné zkušenosti. Všichni se shodují, že pouze bažanti odchovaní rodiči mají po vypuštění do přírody reálnou šanci na přežití. Kromě toho se po téměř sto letech v zajetí věří, že může trvat několik generací chovu rodičů, než bude k dispozici dostatek ptáků, kteří budou vhodní k vypuštění. Mít Edwardsova bažanta zpět ve volné přírodě je naplánováno na rok 2029. A my doufáme, že se to podaří.

Dalším programem, na kterém se naši členové podílejí, je koroptev polní (*Perdix perdix*)

Kdysi běžný lovný pták, kterého se ještě před 60 lety lovilo okolo dvou milionů kusů ročně, je v současné době na tom tak, že se jeho populace odhaduje na asi 20 000 jedinců. Ztráta přirozeného prostředí, která souvisí se zemědělskou činností, zmizelé meze a remízky, obrovské lány bez víceletých pícnin a travních porostů a chemizace jsou důvodem, že tento kdysi běžný druh zápasí o přežití. Naši členové chovají koroptve přirozeným odchozem pod rodiči a následně je vypouštějí do několika málo vybraných lokalit, kde jsou ještě přirozené podmínky pro život koroptví. A kde majitelé pozemků myslí nejen na okamžitý zisk, ale tak jako bylo dříve sedlákům vlastní, a to na citlivé soužití s přírodou.

Posledním projektem, do něhož jsme se zapojili, je projekt, který WPA zahájila v roce 2011. Jeho záměrem bylo na základě testů DNA očistit tři druhy bažantů satyrů chovaných v zajetí – satyr Cabotův (*Tragopan caboti*), satyr obecný (*Tragopan satyra*) a satyr Temminckův (*Tragopan temminckii*) – od hybridní populace.

Byly stanoveny markery čistokrevných ptáků z přírody a zahájeno testování. Poplatek za test jednoho jedince byl stanoven na 80 €. Pro potomky čistokrevných párů si chovatelé objednávají speciální kroužky s označením dle jednotlivých druhů: TRC, TRS a TRT. Kroužky nemají označení roku, takže je lze použít jako CITES kroužky kdykoli, nicméně pokud chováte CITES ptáky, musíte zároveň kroužkovat CITES kroužky. Každý pták je zapsán v plemenné knize. Tato práce nese své plody a v rámci Evropy žije již značná populace takto testovaných, tedy zaručených čistokrevných jedinců. Členové WPA v naší zemi v současné době chovají 22 ks satyra Cabotova, 4 ks satyra obecného a 10 ks satyra Temminckova.

Jelikož jako chovatelé hrabavých jsme minoritou mezi ostatními chovateli, pokusil jsem se několika řádky poněkud přiblížit naší chovatelské veřejnosti naši (alespoň doufám) bohuľibou činnost.

Míla Stehlík – Benátky n. Jizerou

Foto: autor, Ing. J. Mrnka

infotragopan@email.cz

WWW.WPACZ-SK.COM

VŠE PRO STAVBU VOLIÉR A KLECÍ

HLINÍK PRO VŠESTRANNÉ POUŽITÍ...

...SPOJOVÁNÍ BEZ SVAŘOVÁNÍ

- ▶▶ voliéry, klece, přepravky
- ▶▶ mřížky do klecí, značková pletiva, síta
- ▶▶ stavebnice klecí a voliér, krmné pulty
- ▶▶ nejširší nabídka spojek pro hliníkové profily
- ▶▶ největší sortiment hliníkových profilů na trhu
- ▶▶ vlastní formy hliníkových profilů

737 229 085, 777 340 056

www.aluhobby.cz, www.aluhobby.sk